Гуна —
Инсанлардики бирдин-бир мәсилә

Һәммимизгә аянки, һәрқандақ бир адәм күндилик турмушида нурғун мәсилиләргә дуч келип туриду. Еһтимал бу мәсилиләрниң толиму мурәккәп болуши түпәйлидин, бизниң ашу мәсилиләргә тақабил турушта аҗизлиқ қиливатқандимиз, һәтта бәзилиримиз үмүтсизлинипму кетиватқандимиз. Шундақ болсиму, кишини һәйран қалдуридиғини шуки, Худаниң инсанға чүшүргән «Муқәддәс Китап» (Тәврат, Зәбур, Инҗил)ида, биз инсанларда пәйда болуватқан мәсилиләрниң теги-тәкти пәқәт гунатиндур дейилгән.

Ойлап беқиң, бу дуниядики нурғунлиған аддий нәрсиләрниң һәммиси гуна сәвәвидинла мәвҗут болуп турмақта. Пәқәт қатиллиқ, оғрилиқ, алдамчилиқ, аҗришиш қатарлиқларла гуна сәвәвидин пәйда болуп қалмастин, бәлки қорал-ярақ, армийә, уруш,... қанун, сот, адвокат, сақчи, түрмә шундақла қисқиси, қулуп билән ачқучқа охшаш нурғунлиған ушшақ-чүшшәк нәрсиләрниң һәммисиму гуна сәвәвидин пәйда болған вә пәйда болмақта. Пәқәт өзара ишәш вә муһәббәт болғандила, адәм билән адәмниң, дөләт билән дөләтниң келишимнамиси вә һөҗҗәтлири, һәтта пул һәм мошуниңға охшаш нәрсиләрниң һәммисиниң бизгә һечқандақ кериги болмас еди. Тәврат вә Инҗилда бизгә ениқ ейтилғанки, бу дуниядики барлиқ кесәлликләр, вабалар, азап-оқубәтләр, балаю-апәтләр, паҗиәләр вә өлүмниң өзи әсли гуна сәвәвидин пәйда болған һәм давамлиқ пәйда болмақта.

«Чүнки гунаниң «иш һәққи» йәнила өлүмдур».

(Инҗил, «Римлиқларға» 6-бап, 23-айәт)

Инҗилда көрситилишичә, бу «өлүм» адәм тенининң өлгәнлигинила көрсәткән әмәс. Бизниң Роһумиз һазир гуна сәвәвидин өлүктур. Шуңа, адәм Худани тонумайду. Әң паҗиәлик йери шуки, гуна дегән бу нәрсә бизни сөйгән вә сөйүватқан Яратқучимиз Худадин айриғучидур.

«**Силәрниң қәбиһлигиңлар силәрни Худайиңлардин жирақлаштурди, гунайиңлар Уни силәрдин қачуруп тилигиңларни аңлатқузмиди**».

(Тәврат, «Йәшая пәйғәмбәр», 59-бап)

Гунаниң мәсилисини һәл қилиштики йол, пәқәт Муқәддәс Китапдин, йәни Тәврат, Зәбур вә Инҗиллардин тепилиду. Шу һәл қилиш йоли тоғрилиқ һазир тохтилимиз.

Шүбһисизки, бу дунийдики һәр бир виждан егисиниң гуна вә өлүмниң немә икәлигидин аздур-көптур хәвири бардур. Тәвраттики «Йәрәмия» қисмида дейилгәндәк: «**Қәлб һәммидин алдамчи, униң даваси йоқтур. Кимму уни чүшинәлисун?**». Бу айәттин қариғанда, гуна дегән адәмни өлүмгә елип баридиған рак кесилигә охашайду.

Кесәл киши тоғра һөкүм чиқирип давалиялайдиған тевипқа моһтаж. Сунған путқа меңә оператсийиси бойичә давалаш елип баридиған тевип еницки, бир лаяқәтсиз тевиптур. Әгәрдә у аддий зукам дорисини ракни давалашқа йезип бәрсә, у бәкму һамақәтлик

қилған болиду. Шуңа, яхши дохтур давалаш усулиниң кесәлгә уйғун болушини тәкитләйду; лекин биринчи қәдәмдә, у бимарниң кесәллик аламәтлирини толуқ сүрүштүриду вә инчикә тәкшүриду.

Мошуниңға охшаш, пүтүн инсанийәткә ортақ болуватқан гуна мәсилисидиму, гунаниң немә екәнлигини билмигичә, униң характери вә аламәтлирини тонуп йәтмигичә һәм униң инсан һаятиға қандақ тәсир көрситидиғанлиғини чүшәнмигичә, униңға тоғра тақабил турғили болмайду.

Гуна дегән зади немә?

Луғәттә гунақа «Билип туруп роһий қанун яки әхлақ принсипқа хилаплиқ қилиш» дәп тәбир берилиду. Техиму аддийлаштуруп ейтқанда, мәлум бирәйлән қандақ қилишниң тоғра екәнлигини билип туруп, шу бойичә иш қилмиса, яки мәлум бир ишниң хата екәнлигини еник билгән әһвалдиму, шу ишни хата бойичә қилса, бу киши гуна қиливатқан болиду.

Һәммә адәм гуна өткүзәмду?

Бу гунакар ким? У мәлум бир милләт, яки ирққа тәвәму? Униң рәңги вә етиқади сиз вә мәндин пәриқлинип турамду?

Тәвраттики «Тарих-Тәзкирә (2)» 6-бап, 36-айәттә мундақ дейилиду: —

«Дунияда гуна өткүзмәйдиған адәм йоқ».

Инҗилдики «Римлиқларға» 3:23:дә мундақ дейилгән: — «Чүнки барлиқ инсанлар гуна садир қилип, Худаниң шан-шәривигә йетәлмәй, униңдин мәһрум болди».

Гуна нәдин башлиниду?

Гуна адәмниң қәлби яки роһи билән чәмбәрчас бағланған. Бу тоғрилиқ Йәрәмия пәйғәмбәрниң сөзлири наһайити өткүрдур: —

«Қәлб һәммидин алдамчи, униң даваси йоқтур. Кимму уни чүшинәлисун?» (Тәврат, «Йәрәмия» 17-бап, 9-айәт)

Инҗилдики төвәндики айәтләрдә, Мәсиһ Әйсаниң «Қандақ нәрсиләр адәмни булғайду яки уни напак қилиду?» дегән мәсилиси тоғрилиқ тәпсилий һалда тәһлил қилғанлиғи хатирләнгән, шундақла мухлислирини бу ишларни чүшәнмигини үчүн әйипләйду: —

«Силәрму техичә чүшәнмәй жүрүватамсиләр?! Сирттин инсанниң ичигә киридиған һәрқандақ нәрсиниң уни напак қилалмайдиғанлиғини тонуп йәтмәйватмамсиләр? Сирттин киргән нәрсә инсанниң қәлбигә әмәс, ашқазиниға кириду, андин у йәрдин тәрәт болуп ташлиниду, — деди (У бу гәпни

дейиш билән, һәммә йемәкликләрни һалал қиливәтти).

У йәнә сөз қилип мундақ деди:

— Инсанниң ичидин чиқидиғинила, инсанни напак қилиду. Чүнки шулар — яман нийәтләр, зинахорлуқ, җинсий бузуқлуқлар, қатиллиқ, оғрилиқ, ачкөзлүк, рәзилликләр, алдамчилиқ, шәһванийлиқ, һәсәтхорлуқ, тил-аһанәт, тәкәббурлуқ вә һамақәтликләр инсанниң ичидин, йәни униң қәлбидин чиқиду — бу рәзил ишларниң һәммиси инсанниң ичидин чиқип, өзини напак қилиду» (Инҗил, «Маркус» 7:18-23).

Бизниң көңлимизни йорутидиған бу сөзләр бизгә гунаниң һалқилиқ мәсилисиниң қәлбимиздә екәнлигини ениқ чүшәндүрүп бериду. Адәмниң йәйдиған нәрсилири вә униң сиртқи пакливи қилчә муһим әмәс. Бизниң түпки нийитимиз вә ойлиримиз Худа алдида ашкаридур. Мәйли сиртқи көрүнүшимизниң қанчилик пак болушидин қәтъийнәзәр, қәлбимиздә «яман ғәрәзләр, зинахорлуқ, ачкөзлүк, алдамчилиқ, шәһвәтпәрәслик, һәсәтхорлуқ, төһмәтхорлуқ, тәкәббурлуқ, һамақәтлик»ләр бар болсила, биз Худа алдида пак болалмаймиз. Шуниңдәк, җәннәткә киришкиму салаһийитимиз һәргиз тошмайду. Биз ашундақ яман ғәрәзләр билән пак бир җәннәткә кирсәк, уни дәрһал булғивәткән болимиз әмәсму?

Инҗилда, Худани нарази қилидиған бузуқ хаһишлар вә һәрикәтләрниң нимә екәнлиги бир-бирләп ениқ көрситилиду; «Тимотийға (2)», 3-бап, 2-айәттә мундақ дейилгән: —

«Әмма шуниму билгинки, ахир заманларда еғир күнләр

болиду. У чағдики инсанлар өзинила ойлайдиған, пулпәрәс, мәнмәнчи, һакавур, күпүрлүк қилидиған, ата-анисиниң сөзини тиңшимайдиған, тузкор, иплас, көйүмсиз, кәчүрүмсиз, төһмәтхор, өзини туталмайдиған, вәһший, хәйр-сахавәтликкә дүшмән, сатқун, тәлвә, шөһрәтпәрәс, һозур-һалавәтни Худадин яхши көридиған, сиртқи қияпәттә ихласмән болувелип, әмәлийәттә ихласмәнликниң қудритини инкар қилидиған болиду».

Бу гуналарниң һәммиси һәр бир адәмниң шәхсийәтчил тәбиитидин келиду. Шәхсийәтчил дегән сөзниң мәниси: «өз қәдир-қиммитини башқилардин үстүн қоюш», һәрқандақ вақитта, өзиниң мәнпәәт-пайдисини башқиларға көңүл бөлүштин жуқури орунға қоюштин ибарәт. Биз кейинрәк бу тоғрилиқ йәнә тәпсилий параңлишимиз.

Тәврат-инжилда шәхсийәтчил тәбиәт вә рәзил қилмишниң мунасивити тоғрисида мундақ бир мисал бар: —

«Чүнки силәр дәсләптин аңлап келиватқан хәвәр мана дәл шуки, бир-биримизгә меһир-муһәббәт көрситишимиз керәктур. у у рәзилдин (йәни Шәйтандин) болған, инисини өлтүргән Қабилға охшаш болмаслиғимиз керәк; у немишқа инисини қәтл қилди? Униң өзиниң қилғанлири рәзил, инисиниң қилғанлири һәққаний болғанлиғи үчүн шундақ қилған» (Инжил «Юһанна (1)», 3-баптин).

Тәвратта, Йәшая пәйғәмбәр бизниң «өзүмниң йолумни өзүм маңимән» дегән позитсийимизни тәсвирләйду. «Йәшая», 53-бап, 6-айәт: -

«Һәммимиз худди қойлардәк йолдин езип чиқтуқ;

Һәр биримиз өзимиз халиған йолға маңғанидуқ».

Гунаниң немә екәнлигини қандақ биләләймиз?

Тәврат, Зәбур вә Инжилда болған баянлар бойичә, Муса пәйғәмбиримгә чүшүрүлгән муқәддәс қанун Худаниң мукәммәл һәм мәңгүлүк һәққаний маһийитигә уйғун тәләплирини бизгә көрситиду. Бу Худаниң ирадиси болуп, бизгә һәқиқәт вә һәққанийәтни үгитиш үчүн берилгән тәрбийә.

«Зәбур» 19-күй, 7-айәт шундақ дәйду: —

«Пәрвәрдигарниң қануни мукәммәлдур».

Әйса Мәсиһ Өзиниң муқәддәс қанун вә униң мәңгүлүк маһийитигә болған мунасивити тоғрилиқ мундақ дегән: —

«Мени Тәврат қанунини яки пәйғәмбәрләрниң язғанлирини бикар қилғили кәлди, дәп ойлап қалмаңлар. Мән уларни бикар қилғили әмәс, бәлки әмәлгә ашурғили кәлдим. Чүнки Мән силәргә шуни бәрһәқ ейтип қояйки, асман-зимин йоқимиғичә, униңда пүтүлгәнләр әмәлгә ашурулмиғичә Тәвраттики

кичиккинә бир һәрип, һәтта бирәр чекитму бикар қилинмайду. Шу сәвәптин, Тәврат қанунининң әқидилиригә, һәтта униң әң кичиклиридин бирини бикар қилип, вә башқиларға шундақ қилишни үгитидиған һәр ким әрш падишалиғида әң кичик һесаблиниду. Әмма әксичә, Тәврат қануни әқидилиригә әмәл қилғанлар вә башқиларға шундақ қилишни үгәткүчиләр болса әрш падишалиғида улуқ һесаплиниду».

(Инжил, «Матта» 5-бап, 17-19-айәтләр).

Төвәндә Тәвраттики, йәни Муса пәйғәмбәргә чүшүрүлгән «муқәддәс қанун»дики «он пәрман»ни нәқил кәлтүримиз. Тәвраттики бу сөзләрниң һәммиси «Мисирдин чиқиш», 20-баптин елинған, 3-айәттин башлап: —

1. «Сениң Мәндин башқа һечқандақ илаһиң болмайду».

2. «Сән өзүң үчүн мәйли жуқуридики асманда болсун, мәйли төвәндики зиминда болсун, яки йәр астидики суларда болсун, һәрқандақ нәрсиниң қияпитидики һечқандақ ойма шәкилни ясима» (4-айәт).

3. «Пәрвәрдигар Худайиңниң намини қалаймиқан тилға алма; чүнки кимдәким намини қалаймиқан тилға алса, Пәрвәрдигар уни гунакар һесаблимай қалмайду» (7-айәт).

4. «Шабат күнини (шәнбә күнини) муқәддәс дәп билип

тутқили ядинда сақлиғин» (8-айәт)

5. «Ата-анаңни һөрмәт қил. Шундақ қилсаң Пәрвәрдигар Худайиң саңа ата қилмақчи болған зиминда узун өмүр көрисән» (12-айәт)

6. «Қатиллиқ қилма» (13-айәт)

7. «Зина қилма» (14-айәт)

8. «Оғрилиқ қилма» (15-айәт)

9. «Қошнаң тоғрилиқ ялған гувалиқ бәрмә» (16-айәт)

10. «Сән қошнаңниң (йеқиниңниң) өй-имаритигә көз қириңни салма, нә қошнаңниң аяли, нә униң қулиға, нә униң дедиги, нә униң калиси, нә униң ишиги яки қошнаңниң һәрқандақ башқа нәрсисигә көз қириңни салма» (17-айәт)

Муқәддәс қанун (Тәврат қануни)ниң вәзиписи немә?

Муқәддәс қанун (Тәврат қануни) бир пүтүндур, чүнки у Худаниң ирадисидур вә пәқәт бирла Худадин чүшүрүлгән. Шуниң билән Инҗилда дейилгәндәк: —

«Чүнки бир киши пүтүн Тәврат қануниға әмәл қилдим дәп

туруп, һәтта униңдики бирла әмиргә хилаплиқ қилса, у пүтүн қанунға хилаплиқ қилғучи һесаблиниду. Чүнки: «Зина қилма» дегүчи һәм «Қатиллиқ қилма»му дегән. Шуңа, зина қилмисаңларму, лекин қатиллиқ қилған болсаңлар, йәнила пүтүн Тәврат қануниға хилаплиқ қилған билән баравәр болисиләр» (Инжил, «Яқуб» 2-бап, 10-11-айәт)

1. Муқәддәс қанун бизгә һәр биримизниң кәлгүсидә Худа алдида қилған ишлиримиздин һесаб тапшуридиғанлиғимизни агаһландуриду: —

Инжил «Римлиқларға»да шундақ дәйду: —

«Тәвраттики барлиқ сөзләрниң Тәврат қануни астида яшайдиғанларға (Йәһудий хәлқигә) қарита ейтилғанлиғи бизгә аян. Буларниң мәхсити, һәр инсанниң ағзи баһанә көрситәлмәй тувақлинип, пүткүл дунияликиләр Худаниң сориғида әйипкар екән дәп аян қилинсун, дегәнликтур» (Инжил, «Римлақларға», (3-бап, 19-айәт)

2. Муқәддәс қанун бизгә гунаниң Худаниң нәзиридә қанчилик жиргиничлик вә мәйнәт екәнлигини аян қилиду: —

Инжил, «Римлиқларға», 7-бап, 12-13-айәттә шундақ дәйду: —

«Буниңдин қариғанда қанун һәқиқәтән пак-муқәддәстур, униң әмриму муқәддәс, тоғра-адаләтлик вә яхшидур. Ундақта, яхши болғини маңа өлүм болдиму? Һәргиз ундақ әмәс! Бәлки,

гунаниң әмир арқилиқ қәвәтла қәбиһ екәнлиги очуқ ашкарилиниши үчүн, бу яхши әмирниң васитиси билән гуна мәндә өлүм пәйда қилди».

Қоли гал болған бир малайни мисалға алайли, сафада олтирип һеч иш қилмиған вақтида униң қолиниң галлиғи башқиларға яки өзигиму һеч билинмәйду. Лекин бириси униңдин бирәр ишни тәләп қилсила униң қолиниң галлиғи дәрһал һәммигә аян болиду. Шуниңдәк «әмр» һәммини паш қилип, Тәврат қануни гунайимизни ашкарә қилиду. Худаниң әмригә «әмәл қилай» дегәнсери, гуна тәбиитимиз барғансери паш қилиниду.

Гунаниң ақивити қандақ болиду?

1. Инсан «ремонт қилғили болмайдиған» дәрижидә бузулуп кәтти.

«Зәбур», 53-күйи, 2-3 айәттә: —

«Худа әрштә туруп, инсан балилирини күзәтти: —

«Бу инсанларниң арисида, инсапни чүшинидиған бирәрси бармиду?

Худани издәйдиғанлар бармиду?

Һәммә адәм йолдин янди,

Һәммә адәм чириклишип кәтти,

Меһрибанлиқ қилғучи йоқтур, һәтта бириму».

2. Гуна адәм билән адәмләр оттурисидики мунасивәтләрни бузиду.

Инҗилда, «Римлиқларға» 3-бап, 13-18 айәт: —

«**Инсанларниң гели ечилған қәбирдәк сесиқтур,**
Тиллири каззаплиқ қилмақта;
Кобра йиланниң зәһири ләвлири астида туриду;
Уларниң зувани қарғаш һәм зәрдигә толған.
«Путлири қан тоқүшкә алдирайду;
Барғанла йеридә вәйранчилиқ вә пажиәлик ишлар бардур.
Течлиқ-арамлиқ йолини улар һеч тонуған әмәс.
Уларниң нәзиридә Худадин қорқидиған иш йоқтур».

3. Гунакарниң өз қилмишлири өзлиригә қайтурулиду.

Инҗилда бизгә гунаниң нәтиҗиси вә җазасиниң қандақ екәнлиги дәп берилиду: —

«**Чүнки гунаниң «иш һәққи» йәнила өлүмдур**»
(Инҗил, «Римлиқларға» 6-бап, 23-айәт)

Инсанниң қандақ таллаш йоли бар?

Бир күни, турмуши гуна билән булғанған вә шу турмушидин қайғуға чөмгән, өз қилмишлиридин бизар болған бир киши тәқвадар бир достидин несиһәт елиш үчүн униң өйигә қарап

сәпәргә атлинипту. Достиниң өйигә йетип келиши билән, у дәрһал достиға өзини кечә-күндүз азаплап келиватқан гуналирини, қорқунучлирини вә бу иштин бешиниң қетип кәткәнлигини сөзләп берипту андин достидин: — Қандақ саваблиқ яки хәйрлик ишларни қилғанда, андин бу азаплинишлардин халас болуп, көңүл азадилиги вә аманлиқ тапалаймән, сорапту.

Дости җавап беришниң орниға, өз хизмәтчисигә, һерип-чарчап кәткән бу меһман үчүн бир стакан соғ су әпкелишни буйрупту. Хизмәтчиси дәрһал суни елип кәпту, лекин саһибхана уни достиға сунуштин илгири, суға бир тамча сияһ темитиветип суни булғиветипту.

Чарчап кәткән гунакар киши униңдин: «Бу немә қилғиниңиз!?» — дәп һәйран болуп сорапту.

«соалиңизға җавап бериватимән» — дәпту саһибхана. «Бу стакандики суни сизниң ичкуңиз кәлмәйду, чүнки мән уни бирла тамча сияһ билән булғивәттим. Көңлиңиздики гуналардин булғанған ашу бир нәччә «саваблиқ иш»лириңизни, пак, муқәддәс Худаниң қобул қилишини әҗәба ойлап қапсиз-һә!».

Қәдирлик китапхан, сиз «Мән гуна садир қилип бақмиған» дәп Худани «ялғанчи» қилишқа петиналамсиз? Көңлиңизни гунаниң булғиғинидин тенивалаламсиз? Кәлгүсидики тегишлик җазадин қечип қутулаламсиз?

Худаниң нәзиридә бу кичик тәмсилдики «сап һәм сүзүк су» дегән сөзниң немини көрситидиғанлиғини билмәкчи болсиңиз,

төвәндики Инҗил айәтлирини көрүп чиқиң: —

«Уларға йеқин кәлгән, муназирилишкәнлирини аңлиған вә Әйсаниң уларға яхши җавап бәргәнлигини көргән бир Тәврат устази Униңдин:

— Пүтүн әмирләрниң ичидә әң муһими қайси? — дәп сориди.

Әйса мундақ җавап бәрди:

— Әң муһим әмир шуки, «Аңлиғин, әй Исраил! Пәрвәрдигар Худайимиз болған Рәб бирдур. Пәрвәрдигар Худайиңни пүтүн қәлбиң, пүтүн җениң, пүтүн зеһниң вә пүтүн күчүң билән сөйгин». Мана бу әң муһим әмир. Униңға охшайдиған иккинчи әмир болса: — «Қошнаңни өзүңни сөйгәндәк сөй». Мана булардин һечқандақ үстүн туридиған әмир йоқ» (Инҗил, «Маркус» 12-бап, 28-31 айәт)

Достум, Худаниң инсандин тәләп қилидиған «һәққанийәт»ниң өлчими дәл жуқуриқилардин ибарәттур. Аталмиш анчә-мунчә «саваблиқ ишлар» һәргизму бу өлчәмгә йеқин келәлмәйду! Биз жуқурида тилға елип өткән «шәхсийәтчил» дегән сөзгә пәқәтла Мәсиһ Әйсаниң ашу җавапидин тәбир елишимиз керәк. «Өзүңни сөйгәндәк қошнаңни сөйгин!» дегән әмир бойичә иш қилмиған болсақла, у чағда бизниң қилған ишлиримиз шүбһисизки Худа алдида «шәхсийәтчил» дәп қарилиду. «Қошнам дегән ким?» дәп соралған соал яхши соралған соалдур. Җавабимиз шуки: Һәммигә Қадир Худа һәрқандақ вақитта бизниң йенимизға орунлаштурған адәмниң ким болушидин қәтъийнәзәр, мәйли у етиқадлиқ болсун,

етиқадсиз болсун, мәйли у қайси милләттин болмисун — у шу чағниң өзидә «бизниң хошнимиз» болғусидур. Төвәндә Мәсиһ Әйсаниң мошу тоғрисида бәргән тәлимини көрүп өтүң: —

«Вә мана, Тәврат устазлиридин бири орнидин туруп Әйсани синимақчи болуп:

— Устаз, Мәңгүлүк һаятқа варис болмақ үчүн немә ишни қилишим керәк? — дәп сориди.

У жавапән: Тәврат қанунида немә пүтүлгән? Буниңға өзүң қандақ қарайсән? — деди.

Һелиқи киши жавапән:

— «Пәрвәрдигар Худайиңни пүтүн қәлбиң, пүтүн жениң, пүтүн күчүң вә пүтүн зеһниң билән сөйгин»; вә «қошнаңни өзүңни сөйгәндәк сөй» — деди.

Әйса униңға: — Тоғра жавап бәрдиң. Мана шундақ қилсаң һаят болисән, — деди.

Лекин өзини һәққаний дәп испатлимақчи болуп, Әйсадин йәнә сорап:

— Әнди «мениң қошнам» кимдур? — деди.

Әйса жавапән мундақ деди:

— Бир адәм Йерусалемдин Йерихо шәһиригә чүшүветип, йолда қарақчиларниң қолиға чүшүп қапту. Қарақчилар униң кийим-кечәклирини салдурувелип, уни яриландуруп, чала өлүк һалда ташлап кетипту. Вә шундақ болдики, мәлум бир каһин шу йолдин чүшүветип, һелиқи адәмни көрүп, йолниң у

чети билән меңип өтүп кетипту. Шуниңдәк бир Лавийлиқ роһаний бу йәргә кәлгәндә, йениға келип қарап қоюп, йолниң у чети билән меңип өтүп кетипту. Лекин сәпәрдә болған бир Самарийәлик һелиқи адәмниң йениға кәлгәндә, уни көрүпла ич ағритипту вә алдиға берип, җараһәтлиригә май вә шараб қуюп, теңип қоюпту (шу дәвирдә «Самарийәликләр Йәһудийлар «капирлар» дәп кәмситиләйтти). Андин уни өз улиғиқа миндүрүп, бир сарайға елип берип, у йәрдә һалидин хәвәр апту. Әтиси йолға чиққанда, икки күмүч динарни елип сарайвәнгә берип: «Униңға қарап қоюң, буниңдин артуқ чиқим болса, қайтишимда сизгә төләймән» дәпту.

Әнди Әйса һелиқи устаздин:

— Сениңчә, бу үч адәм ичидә қайсиси қарақчиларниң қолиға чүшкән һелиқи кишигә һәқиқий қошна болған? — дәп сориди.

— Униңға меһрибанлиқ көрсәткән киши, — дәп җавап бәрди у.

Әйса униңға: — Ундақ болса, сән һәм берип шуниңға охшаш қилғин, — деди»

(Инжил, «Луқа» 10-бап, 25-37-айәт).

Худаниң биздин күтидиғини дәл шудур.

««Сәвәп вә нәтиҗә»дин ибарәт универсал қанунийәтни кимму өзгәртәлисун? Пәқәт бирла қетим гуна өткүзүп, андин кийин миңлиған, он миңлиған «савабліқ ишлар»ни қилсиңиз, бу

һәргизму қәлбиңиздики булғинишни жуялмайду. Қандақму жуялисун? Мән бүгүн пүтүн бир күн, һәммә ишта һәққанийлиқ қилған болсам, бу пәқәтла мутләқ пак, муқәддәс бир Худаниң алдидики қилишқа тегишлик болған бурчум, йәни Яратқучим Худаға болған бүгүнки қәрзимдур, халас. Мән йүз күн изчил һалда йәнә ашундақ һәққанийлиқ қилған болсам, буму мениң бурчумдур, халас. Он миң күн, һәтта һазирдин башлап өмүрвайәт ашундақ һәққанийәт ичидә яшаш, һәр бир инсанниң тегишлик бурчидур, халас. Лекин бундақ яшаш һәргиз мүмкин әмәс. Һәргиз мүмкин болмиған мошундақ яшаш (навада мүмкин болуп қалса) бизниң бурун қилған яманлиқлиримизни Худа алдида жуяламду? — дегән соални сиздин сораймән.

Башқичә қилип ейтқанда, имтиһан бәргәндә, 99 тоғра жавап қандақму бир хата жавапни тоғра қилалисун? Худаниң имтиһанида өтүш тәливи 100 номур болса, 99 номур алғанни интиһамдин өткән һесаблиғили боламду? Мәйли 99 номур, 50 номур, 15 номур болуп, «йүз»лүк тәләпкә йеқин яки жирақ болсун, һәммиси охшашла тәләпкә йәтмәйду. Гуна дегән гуна. Гунаниң чоңиму гуна, кичигиму гуна. «**Чүнки адәмләрниң һәммиси гуна садир қилип, Худаниң улуқлиғиға йетәлмәй, униңдин мәһрум болди**» (Инжил, «Римлиқларға» 3-бап 23-айәт)»

Әстайдил ойлинип көрсәк, биз Давут пәйғәмбәр билән охшаш бир хуласигә келимиз: —

«Дәрвәқә, муқәддәс язмиларда йезилғинидәк: —
«Һәққаний адәм йоқ, һәтта бириму йоқтур,

Йорутулған киши йоқтур,

Худани издигиниму йоқтур.

Һәммә адәм йолдин чәтниди,

Уларниң барлиғи әрзимәс болуп чиқти.

Меһрибанлиқ қилғучи йоқ, һәтта бириму йоқтур» (Инжил «Римлиқларға, 3-бап, 10-12-айәт) (мошу йәрдә расул Павлус Зәбурдики сөзләрни нәқил кәлтүриду).

Йәшая пәйғәмбәрниң дегинидәк: —

«Әнди биз напак бир нәрсигә охшаш болдуқ,

Қиливатқан барлиқ «һәққанийәтлиримиз» болса бир әврәт латисиғила охшайду, халас;

Һәммимиз йопурмақтәк хазан болуп кәттуқ,

Қәбиһликлиримиз шамалдәк бизни учуруп ташливәтти» (Тәврат, «Йәшая» 64-бап, 6-айәт)

Қанчилиған яшлар, оқуғучилиқ һаятида ажайип улуқвар ғайиләргә йәтмәкчи болиду! Бирақ улар бу улуқвар ғайиләрни йәнә шунчә тез ташливетиду! Улар реаллиққа, турмуштики һәқиқий мәсилиләргә дуч кәлгинидә, өзлириниң қәлбидә Шәйтанниң аздурушини йеңип чиққидәк күчниң йоқлуғини һаман һес қилиду. Демәк, улуқвар ғайиләрму адәмни қутқузалмайду!

Жуқирида ейтип өткән Йәрәмия пәйғәмбәрниң: «Қәлб һәммидин алдамчи, униң даваси йоқтур. Кимму уни чүшинәлисун?!» дегән өткүр сөзлири һәммә адәмниң есидә

турсун!

Бу йәрдики «қәлб» «Йәһудийларниң қәлби» яки «етиқадчиларниң қәлби» вә яки «капирларниң қәлби» әмәс, бу «қәлб» — һәммимизниң, шундақла сиз вә мениң қәлбимдур. Шуңа яшиғансери өзимиз өзимизни алдашқа бәк уста болуп кетимиз. Бәзи адәмләр даим башқиларни тәнқид қилиду: — Мәсилән, «һөкүмәт әмәлдарлири толиму чириклишип кәтти! Улар пара алиду, һоқуқвазлиқ қилиду!» дәп қақшап кетиду. Лекин сиздин шуни сорап бақмақчимән — әгәр сиз чоң бир әмәлдар, яки әмәлдарниң оғли болған болсиңиз, улардин башқичә қилған болаттиңизму? Бәзи кишиләр оғрилиқ қилип бақмиған — лекин оғрилиқ қилмаслиқтики бирдин-бир сәвәп, пәқәт оғрилиқ қилишқа обдан бир пурсәтниң болмиғанлиғи вә яки башқиларниң көрүп қелишидин қорққанлиғидин ибарәт. Йәнә шуни сорап бақмақчимәнки, инсанларниң мошундақ қуруқ ой-хиялларда болғанлиғи тоғрилиқ Худа алдида өзлирини ақлияламду? Сиздә шундақ қилиш хаһиши болған билән пурсәт болмиғачқа шундақ қилмидиңиз, халас. Көңлиңиз йәнила Худаниң алдида напактур.

Йәнә бир аддий мисални көрүп өтәйли; бәзи адәмләр Иккинчи Дуния Урушидин анчә-мунчә хәвәр тапқандин кейин «Немислар немишқа Йәһудийларға немидегән қорқунучлуқ, әшәддий рәһимсиз зиянкәшлик қилған?! Мән ашу йәрдә болған болсам, ашундақ кәң көләмлик зиянкәшлик қилиш ишлириға чоқум қатнашмиған болаттим! Башқилар ашундақ қилған тәғдирдиму, лекин мән һәргиз ундақ рәһимсизлик қилмиған болаттим», дейишиду. Синаққа дуч кәлмигән адәм шундақ ойлиши мүмкин. Мәдәнийәт инқилабида, қанчилиған кишиләр өзлири әслидә қилишни ойлапму бақмиған, қисқиси чүшидиму көрүп бақмиған

әшәддий ишларға қатнишип қелип, та бүгүнгә қәдәр қаттиқ пушайман ичидә яшап келиватиду?

Мәсиһ Әйсаниң он икки алаһидә мухлисиниң ичидә, Симон Петрус исимлиқ бир адәм бар еди. Петрус вә униң барлиқ башқа мухлислири синаққа дуч кәлгәндә, Мәсиһдин тенип кәтти. Биз бу иш тоғрилиқ ойлинайли. Бизму синаққа дуч кәлгәндила, Петрус вә башқа мухлисларниң билип йәткинидәк, қәлбимизниң зади қандақ екәнлигини һәқиқий билип йетәләймиз. Шәйтан билән гуна қәлбимиздин азрақла орун егиливалса, бизниңму бесим астида қилидиған һәрқандақ яманлиқлиримиз өзимиз ойлап бақмиған қорқунучлуқ дәрижигә йетиду. Төвәндә Әйсаниң мухлиси болған Петрусниң кәчүрмишини мисал сүпитидә көрүп бақайли: —

Мәсиһ Әйсаниң сатқунлуққа учриши вә қурбан болуш вақти йеқинлишип қалғанда, у ашу мухлислири билән һәмдастихан болуп олтирип мундақ деди: — (Инҗил «Матта» 26-бап)

«Бүгүн кечә силәр һәммиңлар Мениң түпәйлимдин тандурулуп путлишисиләр, чүнки муқәддәс язмиларда: —

«Мән падичини уруветимән, падидики қойлар патипарақ болуп тарқитиветилиду» дәп пүтүлгән. Лекин Мән тирилгәндин кейин Галилийәгә силәрдин бурун баримән, — деди.

Петрус Униңға җавапән:

— Һәммәйлән Сениң түпәйлиңдин тандурулуп путлашсиму, мән һәргиз путлашмаймән, деди.

Әйса униңға: — Мән саңа бәрһәқ шуни ейтип қояйки, бүгүн кечә хораз чиллаштин бурун, сән Мәндин үч қетим танисән, — деди.

Петрус униңға:

— Сән билән биллә өлидиған иш керәк болсиму, сәндин һәргиз танмаймән, — деди. Қалған мухлисларниң һәммисиму шундақ дейишти».

Һәй, достлирим! Нәтиҗә һәммимизгә аян, вақти-саити кәлгәндә, Мәсиһ Әйсаниң дегинидәк, уларниң һәммиси истиснасиз униңдин тенип, қечип кетишти. Уларда тоғра етиқад, һәқиқий билим, һәтта Мәсиһ Әйсаниң алий тәрбийиси болған, лекин ахирқи еғир синаққа дуч кәлгәндә, һәммәйлән тейилип жиқилип чүшти. Дәрвәқә, уларниң хелә улуқвар ғайилири болғаниди; лекин өзлириниң әсли тәбиитидә болған гунани (гуналиқ, шәхсийәтчил тәбиитини) техи тонуп йәтмигән. Бизму худди шуларға охшаш, Худаға, өзимизгә вә башқиларға қанчилиған чирайлиқ сөз вә вәдиләрни қилдуққин таң! Яшлиғимизда қанчилиған улуқвар ғайилиримиз болған болғийтти! Ақивити қандақ болди? Пүтүнләй «әхлақий мәғлубийәт» болди, қанчә тиришқан биләнму йәнила шу мәғлубийәт, әхлақий чүшкүнлүктур!

«Билип қоюңларки, гуна садир қилидиған киши гунаниң қулидур» (Инҗил «Юһанна» 8-бап 34-айәт)

«Немидегән дәрдмән адәммән-һә! Өлүмгә елип баридиған бу тенимдин кимму мени қутқузар?» (Инҗил, «Римлиқларға», 7-

бап, 24-айәт)

Һәқиқий әһвал шундақ дәһшәтлик болса, пүтүн каинат дуниясида нәдинму үмүт тепилсун? Йол барму? Гунаниң дәһшәтлик контроли вә чаңгилидин халас болғили болидиған иш барму? Бизни шу гунаниң булғишидин қутқузалайдиған бирәр зат бармиду?

Мән сизгә пүтүн қәлбим, пүтүн күчүм һәм шу қәдәр хошаллиқ билән җакарлашни халаймәнки, буниңға берилидиған бирдин-бир җавап: —

Худа Өзи адәм қутқузалайду,

Һәм қутқузушни халайду!

Жуқирида ейтип өткинимиздәк, Муса арқилиқ кәлгән муқәддәс қанун вә көңлимиздә Худаниң авази болған виҗданимизниң йол көрситиши, өзимизниң гунайимизни өзимизгә һаман обдан тонутуп бериду. Худаниң инсанға муқәддәс қанунни чүшүрүшиниң асасий мәхсити дәл шудур. Бирақ улар адәмни қутқузалмайду. Һәрқандақ адәм өзиниң тиришиши билән өзини қутқузалмайду. Диний паалийәтләр, йәни Ислам динидики, христиан динидики яки башқа һәрқандақ диндики паалийәтләр болсун, һәммиси адәмни қутқузалмайду, вә өзгәртәлмәйду. Дин адәмни қутқузалмайду. Адәм һәқиқий тиришқанда, шундақла сәмимий болғанда, өзиниң бир гунакар екәнлигини һаман обдан тонуп йетиду. Расул Павлусниң дегинидәк: «Тәврат қануни арқилиқ

инсан өз гунайини тонуп йетиду» (Инҗил, «Римлиқларға» 3-бап, 20-айәт».

Жуқирида ейтип өткинимиздәк, биз өзимиздә әнә шундақ еғир кесәлниң барлиғини тонуп йәткинимиздә, тевипқа моһтаж екәнлигимизни һес қилимиз. Инҗилниң мәниси «хуш хәвәр»дур; Худаға һәмдусана болсун, бу һәргиз қуруқ гәп әмәс! Хушхәвәр дәл шуки: — Бир дана дохтур бар! — пәқәт бирла. У бу дунияға кәлди. У Худа тәрипидин әвәтилди. Шуниң билән Униңға «Мәсиһ» (Қутқузғучи, пәйғәмбәр, каһин вә аләмниң кәлгүси Падишаси) дегән унван вә шундақла «Әйса» (Яһвәһниң, йәни Пәрвәрдигарниң қутқузиши) дегән нам берилгән. Униң Қутқузғучи болғанлиғи, «яхши тевип» салаһийитини аян қилған төвәндикидәк хатириләрдә көрүлиду (Лавий дегән гунакар адәм Мәсиһ арқилиқ нижатни тапиду): —

«**Лавий өйидә Униңға катта бир зияпәт бәрди. Улар билән зор бир топ баҗгирлар вә башқилармү шу йәрдә һәмдастихан болғаниди. Бирақ Пәрисийләр вә уларниң еқимидики Тәврат устазлири ғудуңшуп униң мухлислириға:**

— Силәр немишқа баҗгир вә гунакарлар билән бир дастиханда йәп-ичип олтирисиләр?! — дәп ағриништи.

Әйса уларға җавапән:

— Сағлам адәмләр әмәс, бәлки кесәл адәмләр тевипқа моһтаждур. Мән һәққанийларни әмәс, бәлки гунакарларни товиға чақирғили кәлдим, — деди» (Инҗил, «Луқа», 5-бап, 29-32-айәт).

Мәйли ишиниң мәйли ишәнмәң, Худа сизни әзәлдин сөйүп кәлгән, һазирму күчлүк һәм чоңқур сөйгү билән сөйиду. У бу дуниядики бирму адәмниң өлүши, Униң Өзидин айриветилинип дозахқа чүшүшини халимайду. Адәм өзини давалиялмайду, қутқузалмайду, әмма адәм қилалмайдиған ишларни Худаниң Өзи қилалайду һәм шундақ қилишни халайду. У сизни қутқузалайду. Төвәндә Тәвраттики «Йәрәмия» вә «Әзакиял» дегән икки пәйғәмбәрниң сөзлирини оқуп көрүң: —

Тәврат, «Йәрәмия пәйғәмбәр» 31-бап, 31-34-айәт: —

«Мана, шу күнләр келидуки, — дәйду Пәрвәрдигар, — Мән Исраил җәмәти вә Йәһуда җәмәти билән йеңи әһдә түзимән; бу әһдә уларниң ата-бовилири билән түзгән әһдигә охшимайду; шу әһдини Мән ата-бовилирини қолидин тутуп Мисирдин қутқузуп йетәклигинимдә улар билән түзгән едим; гәрчә Мән уларниң йолдиши болған болсамму, Мениң улар билән түзүшкән әһдәмни бузған, — дәйду Пәрвәрдигар. Чүнки шу күнләрдин кейин, Мениң Исраил җәмәти билән түзидиған әһдәм мана шуки:

— Мән Өз Тәврат-қанунлиримни уларниң ичигә салимән,

Һәмдә уларниң қәлбигиму язимән.

Мән уларниң Илаһи болимән,

Уларму Мениң хәлқим болиду.

Шундин башлап һеч ким өз йеқиниға яки өз қериндишиға: — «Пәрвәрдигарни тонуғин» дәп үгитип жүрмәйду; чүнки

уларниң әң кичигидин чоңиғичә һәммиси Мени тонуп болған болиду; чүнки Мән уларниң қәбиһлигини кәчүримән һәмдә уларниң гунайини һәргиз есигә кәлтүрмәймән, — дәйду Пәрвәрдигар»

Бу әһдини диққәт қилип оқусиңиз, Пәрвәрдигар нурғун қетим: «Мән..., Мән..., Мән... қилимән» дегән. Бунинда қилчилик шәртләр мәвҗут әмәс. Шуниң билән «йеңи әһдә» Худаниң Өз ихтияри билән қилидиған ишидур, вә шундақла һәр бир қобул қилғучиға нисбәтән бир мөҗизидур. Худа Әзакиял пәйғәмбәр арқилиқ шу охшаш әһдини йәнә бир қетим җакарлиди: —

Тәврат, «Әзакиял пәйғәмбәр» 36:25-27-айәт: —

«Мән (Пәрвәрдигар) сүпсүзүк суни үстүңларға чачимән, буниң билән силәр пак болисиләр. Силәрни һәммә паскинилиғиңлардин вә бутлириңлардин паклаймән. Мән силәргә йеңи қәлб беримән, ичиңларға йеңи бир роһ салимән; тениңлардики таш җүрәкни елип ташлап, меһрлик бир қәлбни ата қилимән. Мениң Роһумни ичиңларға киргүзүп, силәрни әмир-пәрманлирим бойичә маңғузимән, һөкүмлиримни тутқузимән, шуниң билән уларға әмәл қилисиләр».

Йәнә диққәт қилип оқусиңиз, бу йәрләрдиму қилчилик шәртләр мәвҗут болған әмәс. Худа қайта-қайта «Мән..., Мән..., Мән... қилимән» дегән. Әстайидил бир оқуғучи болған сиз бәлким: «Дәрвәқә бу әһдә аҗайип аңлинилидикән, маңа толиму яқти, лекин «Исраил вә Йәһуда қовмлиридин болмисамчу? Мән қандақ қилип

бу əһдидики ортақчилиққа егə болалаймəн?», «Бу əһдиниң вақти кəлдиму-йоқ?» дəп соришиңиз мүмкин. Сизниң бу соаллириңиз яхши һəм орунлуқ. Аввал иккинчи соалиңизға җавап берəй — бу əһдиниң вақти йетип кəлди! (Инҗилдики төвəндики айəтлəрни көрүң). Биринчи соалиңизға кəлсəк, Инҗилда бу əһдиниң даириси дунийадики һəр бир адəм үчүн кеңəйтилгəн. Шуниң билəн бу əһдə барлиқ инсан үчүн һəқиқəтəн «Инҗил» («хуш хəвəр») болди (шуңа бəзидə Инҗил «йеңи əһдə» дəпму атилиду). Буларни испатлап, расул Петрус Йəһудий хəлқигə Мəсиһниң хуш хəвирини җакарлиғанда мундақ дегəн («Расулларниң паалийəтлири» 2:38-39): —

«**Товва қилиңлар, һəр бириңлар Əйса Мəсиһниң намида гуналириңларниң кəчүрүм қилиниши үчүн чөмүлдүрүшни қобул қилиңлар вə шундақ қилсаңлар Худаниң илтипати болған Муқəддəс Роһ силəргə ата қилиниду. Чүнки бу вəдə силəргə вə силəрниң балилириңларға, жирақта туруватқанларниң һəммисигə, йəни Пəрвəрдигар Худайимиз Өзигə чақирғанларниң һəммисигə ата қилиниду**».

Йəнə диққəт қилип оқусиңиз, бу сөзлəрни қилғучи адəм дəл өз вақтида Егиси Мəсиһ Əйсадин танған, йəни қорқуп, Əйсаниң йенидин қечип Униңдин тенип кəткəн Петрусниң өзидур. У жуқирдики сөзлəрни, шундақла Əйсаниң өлүми, тирилиши вə адəм қутқузулайдиғанлиғини җүръəтлик билəн бир нəччə миң адəм алдида очуқтин очуқ җакарлиялиған! əслидə қорқунучақ бу адəм қандақларчə өзгирип кəткəн? Петрус дəл өзиниң жуқурици сөзлири арқилиқ бизгə өзидики өзгиришни чүшəндүрүп бəргəн.

Өзгиришниң бирдин-бир чүшәндүрлуши болса «Муқәддәс Роһ — Худаниң күч-қудрити биләндур»! Шуниң билән у һәқиқәтән «расул Петрус» дегән исмиға лайиқ болған.

Қәдирлик китапхан, жуқурида ейтилғанларниң әһмийитини тонуп йәттиңизму? Муса пәйғәмбәргә чүшүрүлгән әһдә, мукәммәл болсиму, адәмни қутқузалмайтти. Худаниң улуқ пилани бойичә, муқәддәс қанунниң әң муһим вәзиписи дәл бизгә өзимизниң гуналиримизни, гунайимизниң дәһшәтлик екәнлигини обдан ашкара тонутуштин ибарәт. У арқилиқ бизниң раст еғир гуналиқ кесилигә гириптар болғанлиғимизни биливалалаймиз. Худаға миң тәшәккүр, у һәргиз бизгә «кесилиң бәк еғир екән» дәп, қутқузулуш йолини көрситип бәрмигән әмәс. У, көңли қара, даим башқиларниң кәмчилигини вә қусурлирини тепиш билән һозурлинип жүридиған адәмләргә һәргиз охшимайду! Қисқиси, Униң бизни әйипләшлириниң өзи Униң бизгә көйүнидиғанлиғини вә бизни қутқузуш нийитидә екәнлигини испатлайду. У тевиплар ичидики әң есил тевипни, кесәллиримизни давалайдиған бирдин-бир тевипни бу дунияға әвәтти.

Бир еғир бимар дохтурға көрүнүпту. Дохтур униң әһвалини тәкшүргәндин кейин: «Кесилиңиз бәк еғир, сизгә дәрһал «жүрәк алмаштуруш» оператсийиси қилмисам болмайду, болмиса көридиған күнлириңиз аз қалиду» — дәпту. Бимар җавапән: «Дегиниңиз бәлким тоғридур. Лекин әмәлийәттә мән анчә биарамлиқ һес қилмаймән. Мән кесилимгә чидап, күнлиримни әпләп-сәпләп өткүзәләймән. Сизниң бәк яхши бир дохтур екәнлиңизгә қәтъий ишинмән, бирақ растини ейтсам, кесилимни «оператсийә қилдурғидәк дәриҗидә» еғир әмәс дәп қараймән.

«Оператсийә қилиш» һаҗәтсиз. Мән доригәрләрдин дора елип ичсәмла, яхшлинип қалармән?» — дәпту.

Қәдирлик китапхан, мошундақ адәмниң ақивити қандақ болар? Сиз бәлким уни бәк ахмақ дәп қаришиңиз мүмкин. Лекин муқәддәс қанун вә яки виҗданимиз өзимизни қийнап, бизгә еғир гуналиқ кесәллиримиз барлиғини әскәрткәндин кейин, биз қандақ қилимиз? Кесилимизгә қоюлған ениқ тоғра диягноз, жуқурида ейтқинимиздәк Тәврат вә Инҗилда ениқ дейилгән әмәсму? —

«Һәққаний адәм йоқтур, һәтта бириму,

һәм йоқтур ақиланә адәм».

Нурғун адәм: ««христиан дини»ни етирап қилимән» дегини билән пәқәтла қутқузулмай келиватиду. Чүнки дин адәмни сақайталмайду. Жуқирида ейтилған һелиқи кесәл кишидәк, уларму «Әйса Мәсиһниң һәқиқәтән яхши дохтур екәнлигигә қәтъий ишинимән» дейишиду, лекин улар дохтурға бойсунмайду, өзини дохтурға тапшурмайду, әксичә «Әһвалим унчә еғир әмәс» дейишиду. Бундақ позитсийә вә қилмиш пәқәт өзини динға бағлиғанлиқ, халас. Уларниң ағзидики гепиниң қуруқ екәнлиги дунияға аяндур. «Ишиниш гәптә ипадиләнмәс, бәлки һәрикәттә ипадилинәр» дегән сөз бар. Һәр бир адәм өз көңлидә бир қарарға келип, пүтүн ишәшиси билән өзини Худа әвәткән дохтурға тапшуруши керәк. Чүнки һәр биримиз «оператсийә», йәни «жүрәк-қәлб алмаштуруш» оператсийиси қилдурушимиз керәк. Пәқәт Худа әвәткән дохтурла, шундақ инчикә вә назук оператсийини қилалайду. Әзакиял пәйғәмбәрниң жуқурида ейтип өткән әһдисини

йәнә бир қетим көрүп өтәйли: —

— «Мән силәргә йеңи қәлб беримән, ичиңларға йеңи бир роһ салимән; тениңлардики таш жүрәкни елип ташлап, меһрлик бир қәлбни ата қилимән. Мениң Роһумни ичиңларға киргүзүп, силәрни әмир-пәрманлирим бойичә маңғузимән, һөкүмлиримни тутқузимән, шуниң билән уларға әмәл қилисиләр» — бу, һәқиқий «жүрәк алмаштуруш» оператсийиси болмай немә?

Бу бир мөҗизә. Инҗилда бу йәнә «йеңи туғулуш» дәпму атилиду. Сиз дәрһал това қилип, һәр хил яманлиқ, напаклиқ, ялғанчилиқ, алдамчилиқ, сахтипәзлик вә рәзилликни ташливетип, улардин жирақлишип: «Рәб Әйса маңиму әнә шу жүрәк оператсийәсини қилсун» дәп, өзиңизни Худаға тапшуруң. Сизгә гуна қилғанларни, увал қилғанларни кәчүрүм қилиң. Чүнки Мәсиһ Әйса мундақ тәлим берәтти: «Башқиларни кәчүрмисәңлар, әрштики Атаңларму силәрни кәчүрмәйду». Башқилардин оғрилап яки алдап алған һәрқандақ пул яки мал-мүлүкни имканийәтниң баричә қайтуруп бериң. Илгири башқиларға зиян йәткүзгән болсиңиз, улардин әпу сораң. «Сән қурбангаһ алдиға келип Худаға һәдийә атимақчи болғиниңда, қериндишиңниң сениңдин ағринған йери барлиғи ядиңға кәлсә, һәдийәңни қурбангаһ алдиға қоюп туруп, аввал қериндишиң билән яришивал, андин келип һәдийәңни ата» (Инҗил «Матта», 5-бап).

Әрләр, аяллириңларни уруштин қол үзүңлар! Бундақ ишни

«өрп-адәт» яки «әнъәнивий һоқуқ» дегәнләр, Худаниң алдида Шәйтанниң сөзлиридәк жиргиничликтур. Аялиңиз сиз сөйүшиңиз керәк болған «хошниңиз»му һесаблиниду әмәсму?!

Товва қилишта болса, аввал өз күч-ирадиңиз билән бириничи басқучни бесишиңиз керәк; бу етиқадниң башлинишидур, Муқәддәс Роһ сизни йетәкләп това қилиш йолиниң ахирқи нуқтисиға йәткүзидиған кичәйткүчидур. Өзиңизни Худаға тапшурғиниңизда, өз тилиңиз вә сөзлириңиз билән Худаға жүрәк-бағриңизни төкүп дуа қилиң. Бу сиз билән Егиңиз болған Худа оттурисидики шәхсий иштур. Шуңа башқиларниң сөзлирини ишлитишкә болмайду, қисқиси, башқа тилни ишлитишкә техиму болмайду. Бәзиләр, Худа пәқәт мәлум бир тил арқилиқла адәмниң дуасини қобул қилалайдикән вә чүшинәләйдикән, дәп ойлайду, бу нәдин чиққан пәтива? дуа чин көңүл сөзлири болмиса дуа һесабланмайду. Өзиңизни, тениңизни, җениңизни, роһуңизни Худаға шәртсиз тапшуруң, нәтиҗиси жуқурики айәтләрдә дейәлгәндәк болиду. Йәрәмия вә Әзикиял пәйғәмбәрләр бизгә йәткүзгән ашу айәтләрни йәнә бир қетим инчикиләп көрүң, Худаниң қиммәтлик вәдилири бойичә, төвәндики нәтиҗиләрниң раст болидиған-болмайдиғанлиғини көрүп беқиң: —

(1) Гуналириңизниң кәчүрүм қилиниши;

(2) Худаниң сиздики таш жүрәкни елип ташливетиши;

(3) Сизгә йеңи қәлб бериши (таш жүрәк әмәс, меһир-муһәббәтлик қәлб, хошниңизни сөйидиған қәлб);

(4) Худа Өз Муқәддәс Роһини қәлбиңизгә мәңгүлүк маканлаштурушқа әвәтип бериши;

(5) Муқәддәс Роһниң сизгә Муқәддәс Китапларниң мәнилирини

ечип, Өз күч-қудрити билән, виждан вә қәлбиңиздә Худаниң ирадисини, әмир-пәрманлирини сизгә үгитип чүшәндүрүши;

(6) Сизниң Худаниң ирадиси, әмир-пәрманлири бойичә иш көрүшиңиз үчүн тәбиий һалда Худаға муһәббитиңиз бар болуши;

(7) Яратқучиңиз Худани, йәни сизни сөйидиған Худани шәхсән тонушиңиз;

(8) Худа мәңгү Худайиңиз болиду, сиз мәңгү Униңки болисиз;

(9) Мәсиһ Әйса дегәндәк: «**Бәрһәқ, бәрһәқ, Мән силәргә шуни ейтип қояйки, Мениң сөз-каламимни тутидиған киши әбәдилъәбәд өлүм көрмәйду**» — Мәсиһкә етиқад қилғучиларға нисбәтән өлүм һаятниң йәнә бир қедими» болиду, халас; етиқад қилғучиниң роһи өлүмдин кейин Мәсиһ билән биллә болиду, андин тирилиш күнидә дозахқа чүшмәй, әбәдилъәбәд Худа билән биллә яшап, Худа Өзигә бекиткән «йеңи асман, йеңи зимин»дин несивисидин бәһримән болиду.

— «Йеңи әһдә», йәни Инжил ашу тоққуз нәтиҗиниң һәммисини өз ичигә алиду.

Жуқирикы тоққуз нәтиҗидин башқа, йәнә еришидиған нурғун нәтиҗиләрму болиду. Бу йәрдә бир-бирләп сөзләп олтармаймиз. Сиз Инжил китапидин бирни тепип оқусиңиз, булар худди гөзәл мәнзиридәк болуп, көз алдиңизда аста-аста намаян болушқа башлайду.

Бәзиләрниң бу ниҗатлиқ ишларни аңлап, бу «йеңи туғулуш»ниң шунчилик асанлиғиға ишәнгүси кәлмәйду. «Ашундақ аҗайип ишлар, қандақларчә шунчә асан болиду?» дәп сорайду. Тоғра, асан болған әмәс. Бу ниҗат адәмниң көзи йәтмәйдиған,

дунияниң барлиқ байлиқлиридин ешип кетидиған еғир бәдәл билән барлиққа кәлтүрүлгән. Худа Өзиниң бизгә болған чоңқур меһри-муһәббити үчүн, Өзи шу бәдәлни төлигән. Чүнки У Өзиниң адиллиғиниң тәливини қанаәтләндүрүши үчүн, һәр бир гунани җазалиши керәк. Һәзрити Ибраһимниң өз оғлини қурбангаһқа қойғинидәк, Худа бизни Өз кәчүрүми һәм ниҗатиға еришсун дәп, Өзиниң сөйүмлүги болған Мәсиһ Әйсани, рәзил адәмләрниң қоли билән чапрас яғачқа миқлинишқа қойған. Шундақ қилип У бурунқи вә һазирқи дәвирлиримиздики гуналарниң һәммисини мутләқ қусурсиз, әйипсиз, гунасиз Әйса Мәсиһниң үстигә жүклигән. Рәб һәзрити Исһақниң Ибраһим атисиға бойсунуп қурбанлиқ болушқа разилиқ билән өзини тапшурғинидәк, Әйса Мәсиһ бу иштa Өзини әрштики Атисиға бойсунуп тапшурған. У Өзиниң бизгә бағлиған муһәббити үчүнму, Өз разилиғи билән гуналиримизни үстигә елип қурбанлиқ болған. Шуниң билән бир вақитта, Худаниң мутләқ пак-муқәддәслиги, мутләқ адиллиғи толуқ қанаәтләндүрүлгән, мукәммәл адиллиғи билән етиқад қилғучиларниң һәр биригә (бизниң тәрипимиздин ейтқанда) һәқсиз кәчүрүм вә йеңи һаятни ата қилалайду; У ниҗат йоли һәр бир инсан балисиға очуқ турмақта. Мана бу муһәббәттур!

Йәһудийларниң «чоң муқәддәс ибадәтханиси»да, Худаниң һозури биваситә турған «әң муқәддәс җай» бар еди. Һечқандақ адәм шу йәрдә киришкә болмайтти; бир жилда пәқәт бир қетимла «баш каһин» қурбанлиқ қенини Худаниң алдида сепишкә, Худаниң хәлқи үчүн дуа қилишқа кирәләйтти. Мошу «әң муқәддәс җай»ниң алдида чоң вә қелин пәрдә туратти. Мәсиһ Әйсаниң Худаға Өз роһини тапшуруп өлүши билән шу пәрдә дәл оттуридин, үстидин астиғичә житилип кәткән (Инҗил, «Матта» 27-бап). Бу пәрдиниң

житилишидики әһмийәт шуки, Худа: «Мениң йенимға баридиған йол ечилди!» дегәнни, пүтүн инсанға җакарлиған.

«Бирақ Худа, мол рәһим-шәпқәтни көрсәткүчи болуп, бизни сөйгәндә бизгә көрсәткән аләмбәхш меһир-муһәббити түпәйлидин, — һәтта итаәтсизликләрдә өлгән вақтимиздиму, бизгә Мәсиһ билән биллә җан киргүзүп (меһир-шәпқәт билән қутқузулдуңлар!), бизни Униң билән биллә тирилдүрүп, әршләрдә Мәсиһ Әйса билән биллә олтарғузған; мәхсити кәлгүси заманларда Униң Мәсиһ Әйсада бизгә қаритилған меһрибанлиғи билән ипадиләнгән шапаитиниң шунчә ғайәт зор екәнлигини көситиштин ибарәттур; чүнки силәр шәпқәт биләнла ишәш арқилиқ қутқузулдуңлар. Бу иш өзүңлардин кәлгән иш әмәс, бәлки Худадин кәлгән илтипат — у задила адәмләрниң әмәл-әҗридин кәлмәйду, бу һәм һеч кимниң махтанмаслиғи үчүндур»

(Инҗил, «Әфәсуслуқларға», 2-бап, 3-, 8-айәт).

Мән мошу ишларниң пүтүнләй раст екәнлигини обдан билимән. Чүнки өзүм шу ишларни бешимдин өткүзгән едим. Шуңа шуларни сиз билән бәк ортақлашқум бар. Издиниң, ойлиниң, дуа қилиң, тапалайсиз! Тапқандин кейин, шу ғәзнини башқилар билән тәң үләштүрүң! Худа сиз билән биллә болғай. Мениң сизни җәннәттә көргүм бар! Худайимға аманәт!

Һөрмәт билән,

Достиңиз,

Хелил Әйса.

1996

«Интернет»тин пайдилинидиған болсиңиз,
«www.mukeddeskalam.com» дин
Муқәддәс Китаптики барлиқ қисимларни чүшүргили болиду.

«И сөйүмлүклирим, бир-биримизгә меһир-муһәббәт көрситәйли; чүнки меһир-муһәббәтниң өзи Худадиндур вә меһир-муһәббәт көрсәткүчиниң һәр бири Худадин туғулған болиду вә Худани тонуйду. Меһир-муһәббәт көрсәтмигүчи киши Худани тонумиған болиду; чүнки Худа Өзи меһир-муһәббәттур. Худаниң меһир-муһәббити биздә шуниң билән ашкара болдики, Худа бизни Униң арқилиқ һаятқа еришсун дәп бирдин-бир йеганә Оғлини дунияға әвәтти. Меһир-муһәббәт дәл шуниңдин аянки, йәни бизләрниң Худани сөйгинимиз билән әмәс, бәлки У Өзи бизни сөйүп гуналиримизниң җазасини көтәргүчи кафарәт болушқа Өз Оғлини әвәткини билән аяндур.

И сөйүмлүклирим, Худа бизгә шу қәдәр меһир-муһәббәт көрсәткән йәрдә, бизму бир-биримизгә меһир-муһәббәт

көрситишкә қәриздардурмиз. Һеч ким һечқачан Худани көргән әмәс; лекин бир-биримизгә меһир-муһәббәт көрсәтсәк, Худа биздә яшайду вә Униң меһир-муһәббити биздә камаләткә йәткән болиду. Биз бизниң Униңда яшаватқанлиғимизни вә Униң биздә яшаватқанлиғини шуниңдин билимизки, У Өз Роһини бизгә ата қилған. Биз шуни көргән вә шундақла шуниңға гувалиқ беримизки, Ата Оғулни дунияға қутқузғучи болушқа әвәтти

Әгәр кимдәким Әйсани Худаниң Оғли дәп етирап қилса, Худа униңда, уму Худада яшайду. Биз болсақ Худаниң бизгә болған меһир-муһәббитини тонуп йәттуқ, шундақла униңға толиму ишәндуқ. Худа Өзи меһир-муһәббәттур вә меһир-муһәббәттә яшиғучи киши Худада яшайду, Худаму Униңда яшайду.

Мошундақ болғанда, меһир-муһәббәт биздә мукәммәллишиду; шуниң билән биз сорақ күнидә хатирҗәм-қорқмас болалаймиз. Чүнки Әйса қандақ болуватқан болса бизму һазир бу дунияда шундақ болуватимиз. Меһир-муһәббәттә қорқунуч йоқтур; камил меһир-муһәббәт қорқунучни һайдап йоққа чиқириду. Чүнки қорқунуч Худаниң җазаси билән бағлинишлиқтур; қорқунучи бар киши меһир-муһәббәттә камаләткә йәткүзүлгән әмәстур.

Биз меһир-муһәббәт көрситимиз, чүнки Худа алди билән бизгә меһир-муһәббәт көрсәтти.

(Инжил, «Йуһанна» 1-мәктуп, 4-баптин)